

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. 8 626 22 252, el. p. info@am.lt, https://am.lrv.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos
Vyriausybės kanceliarijai

2024-

Nr.

I

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Aplinkos ministerija pakartotinai teikia tvirtinti pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas (TAP Nr. TAP-24-480) (TAIS Nr. 24-14433(2)) pataisytą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Žagarės regioninio parko planavimo schemos (ribų ir tvarkymo planų) patvirtinimo“ projektą (toliau – Projektas).

Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos (toliau – Tarnyba), kaip planavimo organizatorius, parengė ES struktūrinių fondų projekto Nr. 05.5.1-APVA-V-018-01-0016 „Saugomų teritorijų planavimo dokumentų ir metodologinės medžiagos (vertybių būklės vertinimui ir kraštovaizdžio analizei) parengimas (II)“ lėšomis specialųjį teritorijų planavimo dokumentą – Žagarės regioninio parko (toliau – regioninis parkas) planavimo schemą (ribų ir tvarkymo planus) (toliau – Schema).

Planavimo pagrindas – Tarnybos direktoriaus 2021 m. kovo 29 d. įsakymas Nr. V-38 „Dėl Anykščių, Asvejos, Kurtuvėnų, Sartų, Ventos ir Žagarės regioninių parkų planavimo schemų (ribų ir tvarkymo planų) rengimo ir planavimo darbų programų patvirtinimo“.

Planavimo uždaviniai:

- įvertinti regioninio parko kraštovaizdžio struktūros schemą, pateikti pasiūlymus regioninio parko ir jo funkcinio prioriteto zonų bei buferinės apsaugos zonos riboms optimizuoti;
- įvertinti planuojamai teritorijai parengtus gamtotvarkos planus, tikslines programas, tvarkymo programas, rūšių apsaugos veikslių planus; įvertinti miško ekosistemų, genetinių išteklių apsaugos bei miškų naudojimo reikalavimus ir miškotvarkos projektuose suprojektuotas veiklas; nustatyti gamtos ir kraštovaizdžio apsaugos kryptis bei priemones; nustatyti kultūros paveldo apsaugos kryptis ir priemones; pasiūlyti aplinkosaugos, miškų ir žemės ūkio plėtros kryptis bei priemones; nustatyti žemės pagrindinės paskirties ir žemės naudmenų transformavimo poreikius ir keitimo sąlygas; nustatyti rekreacinio naudojimo sistemą, kurią sudaro nustatytos zonos ar vietos rekreacinių objektų statybai, pažintinio turizmo trasų, takų, regyklų sistema, kiti rekreacinės infrastruktūros objektai, rekreacinio naudojimo (pažintinio turizmo plėtros) kryptis ir priemones; nustatyti teritorijas gyvenamųjų vietovių plėtrai, naujų statinių statybai, gyvenamųjų vietovių ir infrastruktūros plėtros kryptis ir priemones.

Tarnybos 2022 m. spalio 28 d. raštu Nr. V3-1548 „Dėl sprendimo neatlikti strateginio pasekmių aplinkai vertinimo Žagarės regioninio parko planavimo schemai“ (toliau – Sprendimas), atsižvelgiant į atrankos dėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo dokumentus ir strateginio pasekmių aplinkai vertinimo subjektų išvadas, nuspręsta neatlikti regioninio parko Schemos strateginio pasekmių aplinkai (toliau – SPAV) vertinimo. Susipažinti su SPAV atrankos dokumentu, SPAV atrankos Sprendimu ir subjektų išvadų įvertinimo pažyma galima Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje (toliau – TPDRIS) <http://tpdris.lt> TPD Nr. S-RJ-47-21-175.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymu, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymu ir kitais teritorijų planavimą reglamentuojančiais teisės aktais, parengta Schema Teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka suderinta su planavimo sąlygas išdavusiomis institucijomis ir patikrinta Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos (toliau – VTPSI). 2023 m. gegužės 18 d. VTPSI išdavė teritorijų planavimo patikrinimo aktą Nr. REG277760, kuriame pateikta išvada apie patikrinto teritorijų planavimo dokumento sprendinių ir planavimo procedūrų atitiktį Teritorijų planavimo įstatymo ir kitų teritorijų planavimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams bei pritarta teikimui tvirtinti. Planavimo proceso dokumentai viešai skelbiami TPDRIS (projekto Nr. TPD Nr. S-RJ-47-21-175).

Teritorijų planavimo dokumentas parengtas vadovaujantis bendrąja viešinimo procedūrų tvarka. Vadovaujantis Teritorijų planavimo įstatymu bei Visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. rugsėjo 18 d. nutarimu Nr. 1079 „Dėl visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatų patvirtinimo“ bei kitais teisės aktais, visuomenė buvo informuota apie teritorijų planavimo dokumento rengimą ir galimybę teikti pasiūlymus bei vėliau susipažinti su pateiktais siūlymais bei juos pagrindžiančia medžiaga. Taip pat rengti papildomi tarpiniai susirinkimai su suinteresuotų institucijų atstovais, į regioninio parko teritoriją patenkančių seniūnijų seniūnais, vietos gyventojais. Raštu informuoti žemės sklypų savininkai, kurių žemės sklypai patenka į teritorijas, kuriose siūloma keisti naudojimo statusą, atsiranda papildomi žemės ir kito nekilnojamojo turto naudojimo ar ūkinės veiklos apribojimai.

Projektu sprendžiama problema ir Projektą rengti paskatinusios priežastys: regioninio parko ribų ir tvarkymo planai nebuvo atnaujinti jau 14–15 m., todėl yra poreikis, įvertinus naujausią kartografinę informaciją, tinkamai vertybių apsaugai pateikti pasiūlymus regioninio parko, buferinės apsaugos zonos ir regioninio parko vidinių – funkcinio prioriteto ir kraštovaizdžio tvarkymo – zonų riboms optimizuoti. Taip pat gamtos, kraštovaizdžio, kultūros vertybių tinkamai būklei užtikrinti numatyti būtinas jų apsaugos kryptis ir priemonės, įvertinti rekreacijos, gyvenamųjų vietovių ir infrastruktūros plėtros poreikius, nustatyti naudojimo būdus ir priemonės, nepakenkiant saugomoms vertybėms. Sprendžiamos regiono lygmens problemos.

Ribų keitimas. Remiantis Schemos esamos būklės analizės rezultatais bei ekspertų rekomendacijomis siūloma iš regioninio parko išimti dvi teritorijas:

1) rytinėje ir vakarinėje Juodeikių gyvenamojo funkcinio prioriteto zonos dalyse – biologiniu ir kraštovaizdžio požiūriais nevertingus dirbamus laukus, pravedant ribą pagal žemės sklypus. Regioninio parko plotas kartu ir gyvenamojo funkcinio prioriteto zona sumažėtų 1,7 ha;

2) šiaurinėje regioninio parko dalyje, į šiaurę nuo Daukšių gyvenvietės – ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zonos biologiniu požiūriu nevertingą teritorijos dalį, pravedant ribą pagal žemės sklypus ir miško kvartalus. Regioninio parko plotas, kartu ir ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zona sumažėtų 0,9 ha.

Į Regioninį parką siūloma įtraukti:

1) į vakarus ir į pietryčius nuo Mūšos tyrelio telmologinio draustinio biologiniu požiūriu vertingus miškus, kuriuose išskirtos Europos Bendrijos (toliau – EB) svarbos miškų ir pievų buveinės. Siūlomos prijungti teritorijos dalinai apimtą įsteigtą buveinių apsaugai svarbią teritoriją (toliau – BAST) – Mūšos tyrelio mišką II. Šios teritorijos būtų prijungtos prie regioninio parko kaip ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zonos. Regioninio parko plotas padidėtų 1047,1 ha;

2) į pietus nuo Mūšos tyrelio telmologinio draustinio biologiniu požiūriu ypač vertingus miškus, kuriuose išskirtos EB svarbos miškų buveinės sudaro trečdalį prijungiamo ploto. Siūloma prijungti teritorija dalinai apimtą įsteigtą BAST Mūšos tyrelio mišką II. Ši teritorija būtų prijungta prie Mūšos tyrelio telmologinio draustinio. Regioninio parko plotas, kartu ir draustinis padidėtų 287,3 ha;

3) pietrytinėje Žagarės miško dalyje esančią vertingų miškų dalį, kurioje išskirtos EB svarbos buveinės ir dalis BAST Mūšos tyrelio miško II. Ši teritorija (dalis 172 miško kvartalo) būtų prijungta

prie regioninio parko kaip ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zona. Regioninio parko plotas padidėtų 21,6 ha;

Regioninio parko ir jo funkcinio prioriteto zonų ribos visu perimetru tikslinamos siekiant aiškumo, priderinant prie žemės ir taksacinių miško žemės sklypų bei kultūros paveldo vertybių teritorijų ribų, kelių, vandentakių, žemės naudmenų kontūrų ir kitų aiškių orientyrų. Didžioji dalis ribų priderinta prie žemės ir miško sklypų bei žemės naudmenų kontūrų. Patikslinus regioninio parko ribas parko plotas padidėtų 1365,2 ha (19,1 %).

Pagal pateiktus siūlymus bendras regioninio parko plotas padidėtų 1365 ha – nuo 7140 ha iki 8505 ha.

Siūlomi regioninio parko buferinės apsaugos zonos pokyčiai:

1) praplečiama buferinės apsaugos zona šiaurės rytiniame Mūšos tyrelio telmologinio draustinio pakraštyje – draustinio vizualinei ir hidrologinei apsaugai. Buferinės apsaugos zonos plotas padidėtų 329,2 ha;

2) dėl Žagarės urbanistinio ir Švėtės botaninio draustinių plėtros Žagariškių, Švedlaukio ir Pabalių kaimų apylinkėse buferinės apsaugos zonos plotas sumažėtų 1,1 ha. Ši buferinė apsaugos zona skirta Žagarės urbanistinio, Švėtės ir Pabalių botaninių draustinių vizualinei apsaugai.

Regioninio parko funkcinio prioriteto zonas siūloma keisti taip:

1) Žagarės miško vakarinėje dalyje esančią miškų ūkio zoną, kurioje yra išskirtos EB svarbos miškų buveinės ir aptinkamos saugomos augalų rūšys, keisti į ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zoną (110, 111, 119–122 miško kvartalai). Dalį Žagarės miško pietinėje dalyje esančios miškų ūkio zonos, kurioje yra išskirtos EB svarbos miškų buveinės ir aptinkamos saugomos augalų rūšys, keisti į ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zoną (106, 117, 128, 132, 133 miško kvartalai ir dalis 116, 127, 129–131 miško kvartalų). Taip bus sudarytos palankios sąlygos formuoti saugomoms buveinėms. Ekologinės apsaugos zonos plotas padidėtų 454,1 ha;

2) biologiniu požiūriu vertingus miškų ūkio zonos 115 ir 126 miško kvartalus bei 116 ir 127 miško kvartalų dalis, kuriuose aptinkamos saugomos žinduolių, paukščių ir grybų rūšys, išskirtos EB svarbos buveinės ir dalis BAST Mūšos tyrelio miško II, prijungti prie Žagarės botaninio-zoologinio draustinio. Draustinio plotas padidėtų 86,4 ha;

3) biologiniu požiūriu ypač vertingus, ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zonoje esančius Žagarės miško 91, 92 ir 101 kvartalus, kuriuose aptinkamos saugomos paukščių ir augalų rūšys, išskirtos kertinės miško buveinės, EB svarbos buveinės ir dalis BAST Mūšos tyrelio miško II, prijungti prie Žagarės botaninio-zoologinio draustinio. Draustinio plotas padidėtų 85,9 ha;

4) biologiniu požiūriu vertingą, ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zonoje esančią 50 miško kvartalo dalį, kurioje išskirtos EB svarbos buveinės ir dalis BAST Mūšos tyrelio miško II, prijungti prie Žagarės botaninio-zoologinio draustinio. Draustinio plotas padidėtų 17,9 ha;

5) biologiniu požiūriu ypač vertingus, ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zonoje esančius Žagarės miško 107 ir 118 kvartalus bei dalį 98 kvartalo, kuriuose aptinkamos saugomos varliagyvių ir augalų rūšys, išskirtos kertinės miško buveinės, EB svarbos buveinės ir dalis BAST Miško prie Dilbinėlių, prijungti prie Didmargio botaninio draustinio. Draustinio plotas padidėtų 67,2 ha;

6) ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zonoje esantį Žagarės miško 78 kvartalo 1 sklypą, kuriame išskirtos EB svarbos buveinės ir dalis BAST Miško prie Dilbinėlių, prijungti prie Dilbinėlių botaninio draustinio. Draustinio plotas padidėtų 1,8 ha;

7) iš Žvelgaičio rekreacinės funkcinio prioriteto zonos ties Švėtės upe išimti šiaurinę teritoriją, kurioje vyrauja dirbami laukai, nenaudojami poilsiui, ir suformuoti naują ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zoną. Rekreacinio funkcinio prioriteto zona sumažėtų 24,8 ha;

8) Žagarės urbanistinio draustinio ribas sutapatinti su kultūros paveldo vertybių ribomis (Žagarės miesto istorinė dalis ir Žagarės dvaro sodyba). Draustinio plotas padidėtų 19,5 ha;

9) dalį gyvenamojo funkcinio prioriteto zonos, esančios į šiaurę nuo Žagarės urbanistinio draustinio, keisti į rekreacinio funkcinio prioriteto zoną. Žagarės dolomito karjero konversijoje į atvirą geologijos parką numatoma įrengti reikiamą infrastruktūrą ir pritaikyti teritoriją lankymui. Rekreacinio funkcinio prioriteto zonos plotas būtų 6,2 ha;

10) dalį ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zonos, esančios į šiaurę nuo Žagariškių kaimo, prie Latvių tvenkinio, keisti į rekreacinio funkcinio prioriteto zoną. Ši teritorija yra lankoma, įrengta infrastruktūra lankytojams, sutvarkytas Žagarės vyšnių sodas. Rekreacinio funkcinio prioriteto zonos plotas – 9,6 ha;

11) dalį ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zonos, esančios į vakarus nuo Švėtės botaninio draustinio, kurioje išskirtos EB svarbos buveinės, tęsiasi natūrali Švėtė upės vaga ir slėnis bei įsteigta BAST Pabalių miškas ir Švėtės upės slėnis, prijungti prie Švėtės botaninio draustinio. Draustinio plotas padidėtų 4,2 ha;

12) į vakarus nuo Latvių tvenkinio esančias Žagarės m. evangelikų liuteronų kapines iš ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zonos įtraukti į gyvenamojo prioriteto zoną. Gyvenamojo prioriteto zonos plotas padidėtų 3,5 ha;

13) dalį ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zonos, esančios į šiaurę nuo Rukuižių rekreacinės funkcinio prioriteto zonos, kurioje palaikoma atvira renginiams skirta pieva, prijungti prie Rukuižių rekreacinės funkcinio prioriteto zonos. Rekreacinė zona padidėtų 1,2 ha.

Miško grupių keitimo siūlymai. Didžioji dalis siūlomų keisti miško sklypų grupių yra susiję su ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zonų plėtra. Dėl šios priežasties 1368,8 ha miško sklypų siūloma keisti iš IV/40 į III/76 grupės miškus. Taip pat gana didelius plotus sudaro iš IV/40 į IIA/51 grupės miškus siūlomi keisti miško sklypai – 371,3 ha. 170,4 ha miškų siūloma keisti iš III/76 į IIA/51 grupės miškus, kurie susiję su plečiamų draustinių plotų pokyčiais.

Kompensacijų poreikis. Atsižvelgiant į miško grupių keitimo siūlymus, atlikti medynų pirmo ardo tūrių verčių skaičiavimai kiekvienam taksaciniam miško žemės sklypui pagal žemės nuosavybę (1315 miško sklypų ar jų dalių, iš jų: 10 – laisvos valstybinės žemės, 30 – privačių, 1275 – valstybiniai). Įvertinus medynų, kurių vyraujančios medžių rūšys pasieks minimalų pagrindinio miško kirtimo amžių pagal siūlomus miško grupių keitimus, tūrių bendra vertė sudaro 31,7 mln. Eur (iš jų: 0,03 mln. Eur – laisvos valstybinės žemės, 0,57 mln. Eur – privatūs, 31,1 mln. Eur – valstybiniai). Kadangi regioninio parko Schema rengiama dešimčiai metų, medynų pirmo ardo tūrių vertės buvo perskaičiuotos 2023–2034 metų laikotarpiui. Tokiu atveju tūrių bendra vertė sudaro 12,4 mln. Eur (iš jų: 0,006 mln. Eur – laisvos valstybinės žemės, 0,09 mln. Eur – privatūs, 12,3 mln. Eur – valstybiniai). Privatiems savininkams kompensuojami pajamų netekimo nuostoliai, kurie apskaičiuojami kaip vidutinės metinės palūkanos, mokamos einamaisiais metais Lietuvos komerciniuose bankuose už ilgalaikius (nuo 2 metų) terminuotus indėlius, naujai priimtus iš ne finansų bendrovių ir namų ūkių (jeigu nurodytos rūšies indėlių palūkanų norma einamaisiais metais Lietuvos komerciniuose bankuose yra neigiama, kompensacija nemokama). Patvirtinus regioninio parko Schema, kompensacijų poreikis būtų skaičiuojamas pagal tuo metu bankų mokamas vidutinės metinės palūkanas.

Regioninio parko valdymą, apsaugą ir tvarkymą pagal Saugomų teritorijų įstatymo nustatytą kompetenciją organizuoja Taryba, kuri kontroliuoja, kaip paskirta atsakinga saugomų teritorijų direkcija užtikrina saugomos teritorijos nustatyto apsaugos ir naudojimo režimo laikymąsi, saugomų teritorijų planavimo dokumentų įgyvendinimą. Už regioninio parko apsaugos ir tvarkymo priemonių įgyvendinimą, stebėsenos vykdymą atsakinga Žemaitijos saugomų teritorijų direkcija.

Projektas neprieštaruoja Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“. Projektas prisidės prie Vyriausybės programos nuostatų „162.1. <...> Didelės gamtinės vertės teritorijoms privalome skirti ypatingą dėmesį. Tobulindami „Natura 2000“ tinklą, užtikrinsime veiksmingą natūralių gamtinių buveinių ir jose esančių nykstančių rūšių apsaugą“ ir sėkmės rodiklio „150.2. Lietuvos saugomų teritorijų plotas pasieks 20 proc. (šiuo metu – 17,64 proc.), ketvirtadalis jų – griežtai saugomos teritorijos“ įgyvendinimo.

Projektu neperkeliamos ir neįgyvendinamos Europos Sąjungos teisės aktų nuostatos.

Projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės

1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, Projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Patvirtinus nutarimą reikės pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. balandžio 7 d. įsakymą Nr. D1-147 „Dėl Žagarės regioninio parko tvarkymo plano patvirtinimo“.

Projekte naujų sąvokų, vertintinų Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka, nėra.

Projekte neregamentuojamas asmens duomenų naudojimas.

Projektas teiktas derinti (TAIS Nr. 23-14433) Teisingumo ministerijai, Kultūros ministerijai, Žemės ūkio ministerijai, Vidaus reikalų ministerijai, Specialiųjų tyrimų tarnybai.

Kultūros ministerija, Žemės ūkio ministerija, Vidaus reikalų ministerija Projektą derino be pastabų. Su Specialiųjų tyrimų tarnyba pastabos suderintos darbo tvarka, į didžiąją dalį Teisingumo ministerijos pastabų atsižvelgta, likusios – suderintos darbo tvarka.

Projektą parengė Aplinkos ministerijos Gamtos apsaugos politikos grupės (vadovas – Algirdas Klimavičius, tel. 8 686 17 295, el. p. algirdas.klimavicius@am.lt; vyresnysis patarėjas – Džiugas Anuškevičius, tel. 8 695 60 686, el. p. dziugas.anuskevicius@am.lt) vyr. specialistė Kristina Kavaliauskaitė (tel. 8 696 75 629, el. p. kristina.kavaliauskaite@am.lt) su Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos (direktorė – Agnė Jasinavičiūtė, tel. 8 659 63 295, el. p. agne.jasinaviciute@vstt.lt) Kraštovaizdžio apsaugos skyriaus vyriausiąja specialiste Gerda Krauciūne (tel. 8 659 62 910, el. p. gerda.krauciune@vstt.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Žagarės regioninio parko planavimo schemos (ribų ir tvarkymo planų) patvirtinimo“ projektas, 17 lapų;
2. Schemos brėžiniai, 7 lapai;
3. Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos teritorijų planavimo dokumento patikrinimo aktas, 1 lapas.

Aplinkos ministras

Simonas Gentvilas

K. Kavaliauskaitė, mob. +370 696 75 629, el. p. kristina.kavaliauskaite@am.lt

G. Krauciūnė, mob. +370 659 62 910, el. p. gerda.krauciune@vstt.lt